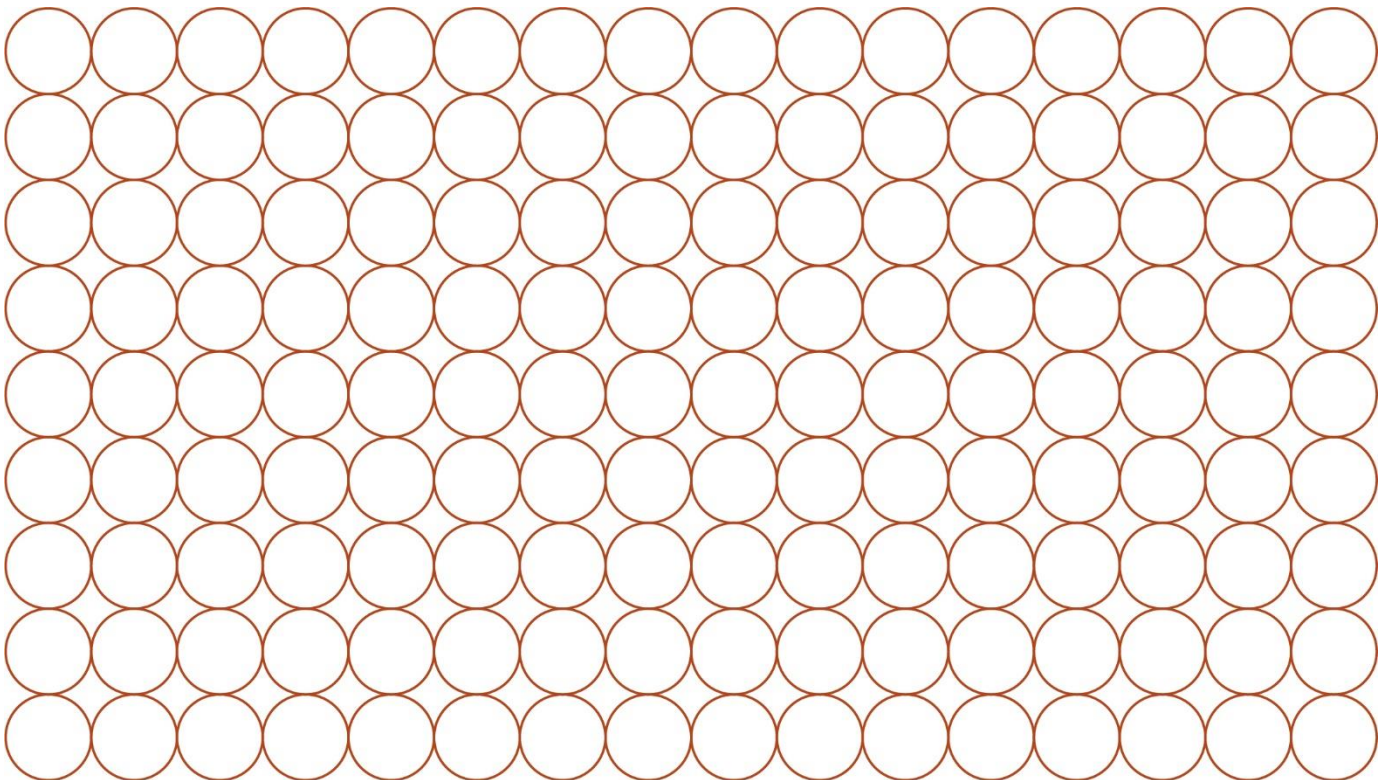

Kommentarmaterial till kursplanen i moderna språk – kinesiska

Grundskolan

Publikationen finns att ladda ner som kostnadsfri
PDF från Skolverkets webbplats:

www.skolverket.se/publikationer

ISBN: 978-91-7559-470-5

Skolverket, Stockholm 2022

Innehåll

Inledning	4
Om skolämnet moderna språk – kinesiska, och den gemensamma europeiska referensramen för språk	5
Kommentarer till kursplanens syfte	7
Kursplanens långsiktiga mål	11
Kommentarer till kursplanens centrala innehåll	12
Innehållet i ämnet moderna språk – kinesiska.....	13
Kommunikationens innehåll.....	15
Lyssna – reception.....	16
Tala och samtala – produktion och interaktion	17
Läsa – reception	18
Skriva – produktion och interaktion.....	19
Kommentarer till kursplanens betygskriterier	20
Betygskriterierna i ämnet moderna språk – kinesiska	21

Inledning

Till varje kursplan finns ett kommentarmaterial. Det riktar sig till lärare, rektorer och andra som är verksamma inom skolväsendet. Avsikten med materialet är att ge en bredare och djupare förståelse för de urval och ställningstaganden som ligger bakom texten i kursplanen. Materialet beskriver också hur det centrala innehållet utvecklas över årskurserna och vad lärare kan fokusera på när de gör bedömningar i relation till betygskriterierna.

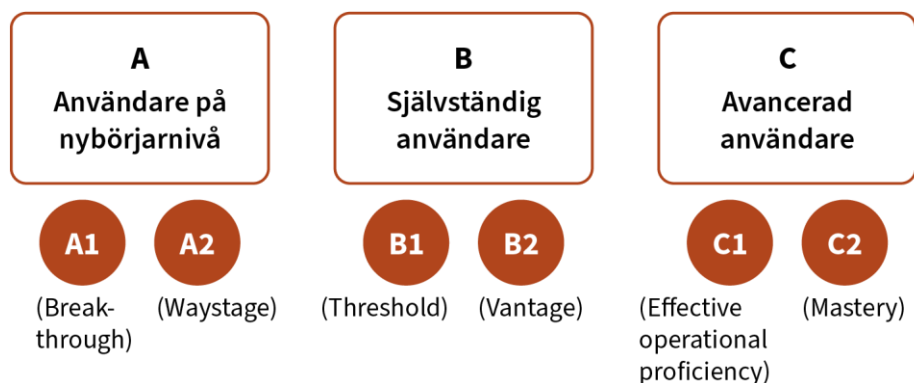
Formuleringar som är hämtade direkt från kursplanen är genomgående kursiverade i texten.

Om skolämnet moderna språk – kinesiska, och den gemensamma europeiska referensramen för språk

Kinesiska studeras inom ramen för kursplanen i ämnet moderna språk och har samma syftestext som övriga moderna språk. Centralt innehåll och betygskriterier för kinesiska står efter centralt innehåll och betygskriterier för övriga moderna språk i kursplanen. I gymnasieskolan och kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå erbjuds sju steg (sju kurser) i kinesiska, och i grundskolan erbjuds två steg: steg 1 inom ramen för elevens val och steg 1 och 2 inom ramen för språkval. Grundskolans två steg motsvarar alltså de första två kurserna i gymnasial utbildning. Till detta har senare lagts ytterligare en nivå: moderna språk i årskurs 4–6, vilket är en lägre nivå än det första steget.

Det centrala innehållet och betygskriterierna för kinesiska gäller den moderna kinesiska som också kallas *rikskinesiska*. Även *mandarin* förekommer ofta i betydelsen riks-kinesiska. Det handlar alltså om kinesiska som skrivs med förenklade tecken och där pinyin kan fungera som transkriptionssystem. Här används beteckningen kinesiska och språkkod ZHO. Språkkoden används också i gymnasieskolans och den kommunala vuxenutbildningens kurskoder.

Utgångspunkt för stegsystemet i svensk skola är Europarådets ”Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning”, GERS (Skolverket, 2009)¹. I GERS definieras sex generella nivåer för språkfärdighet: A1, A2, B1, B2, C1 och C2. De beskriver språkfärdighet från nybörjarnivå till avancerad nivå. Varje färdighetsnivå i GERS beskrivs utförligt bland annat när det gäller receptiva (lyssna och läsa), produktiva (tala och skriva) och interaktiva (samtala och interagera i skrift) färdigheter.

¹ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/gemensam-europeisk-referensram-for-sprak-gers>

Kurs- och ämnesplanerna i engelska, moderna språk (utom kinesiska!) och teckenspråk för hörande motsvarar GERS nivåer från nybörjare upp till B2. Eftersom stegen i de svenska kurs- och ämnesplanerna är mer detaljerade än GERS nivåer ryms två svenska steg inom ramen för varje nivå i GERS. Knytningen till GERS nivåer gäller för betyget E i årskurs 6 och 9 och för betygen i gymnasieutbildningens kurser. Den som har fått lägst betyget E bedöms ha nått GERS-nivåerna enligt tabellen nedan. Det betyder att den som har höga betyg kan ha nått högre GERS-nivåer.

GERS, nivå	Före A1	A1.1	A1.2	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.2
STEG			1	2	3	4	5	6	7
Engelska									
Grundskolan				åk 6		åk 9			
Gymnasial kurs							5	6	7
Moderna språk & teckenspråk för hörande									
Grundskolan	åk 6		Elevens val åk 9	Språkval åk 9					
Gymnasial kurs			1	2	3	4	5	6	7

Jämförelsen med GERS gäller betyget E.

Språkfärdighetsnivån för stegen i kinesiska

De sju stegen i kinesiska är justerade i förhållande till övriga språk. Nedan finns en tabell som åskådliggör hur de sju stegen/kurserna i kinesiska i kurs- och ämnesplanerna relaterar till övriga moderna språks sju steg/kurser samt till språknivåerna i GERS. Stegen i kinesiska ligger på en lägre språkfärdighetsnivå jämfört med de övriga moderna språken. Skälet är bland annat att det kinesiska skriftsystemet inte är alfabetiskt och att det i regel är svårare för en elev i svensk skola att lära sig att läsa och skriva kinesiska jämfört med ett språk som har ett alfabetiskt skriftsystem. Det tar också jämförelsevis längre tid innan skriften kan stödja utvecklingen av elevens talade språk och förståelsen av talad kinesiska.

GERS, nivå	A1.1	A1.2	A2.1	A2.2	B1.1	B1.2	B2.1	B2.2
Moderna språk		1	2	3	4	5	6	7
Kinesiska – muntligt	1	2	4	6	7			
Kinesiska – skriftligt	2	4	6	7				

Jämförelsen med GERS gäller betyget E.

Tabellen illustrerar stegen/kursernas språkfärdighetsnivåer i kinesiska i jämfört med övriga moderna språk och språknivåerna i GERS. Varje steg motsvarar en kurs i gymnasial utbildning. Steg 1 motsvarar elevens val och steg 2 motsvarar språkval i grundskolan.

Kommentarer till kursplanens syfte

Ämnets syfte riktar sig till läraren och beskriver de övergripande målsättningar som ska gälla för undervisningen i det aktuella ämnet eller ämnesområdet. Syftet är därför en viktig del när lärare planerar och genomför undervisningen. Syftestexten avslutas med ett antal långsiktiga mål som avgränsar de delar av syftet som ligger till grund för betygskriterierna.

Tänka, kommunicera och lära

Den inledande texten i kursplanen ger svar på frågan varför moderna språk finns som ämne i skolan. Den första meningen, *språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära*, är gemensam för alla språkämnen. På det viset betonar kursplanen att syftet med att lära sig språk är detsamma oavsett vilket språk det gäller.

Kursplanen i moderna språk – kinesiska tecknar konturerna av ett ämne som är viktigt för att eleverna framgångsrikt ska kunna delta i en värld med många internationella kontaktytor. Språk och kulturyttringar från olika delar av världen finns överallt i det svenska samhället. De språk som ryms inom ämnet moderna språk är viktiga kommunikations- och informationsspråk i många olika miljöer och sammanhang och används inom så skilda områden som ekonomi, musik, politik och underhållning.

Ämnet moderna språk ger en bakgrund till, och ett vidare perspektiv på, de samhälls- och kulturyttringar som eleverna är omgivna av, och det skapar möjligheter för dem att se den egna verkligheten i ett globalt sammanhang. Att förmedla ett sådant internationellt perspektiv till eleverna ingår i skolans uppdrag och finns inskrivet i läroplanen.

Att ingå i olika sociala och kulturella sammanhang, och att delta i internationellt studie- och arbetsliv, kan främja den personliga utvecklingen. Ämnet är också viktigt ur ett medborgerligt perspektiv, eftersom det ger ökade möjligheter att ta del av olika informations- och kunskapskällor och sociala medier även på målspråket. Goda kunskaper i målspråket ger eleverna möjligheter att ta del av information från internationella organisationer utan att vara beroende av en översättares mellanhand.

Tilltro till sin förmåga

Ett av huvudsyftena med undervisningen i ämnet moderna språk är att eleverna ska utveckla *tilltro till sin förmåga att använda språket i olika situationer och för skilda syften*. Motivet till detta syfte är vetskapen om att ett gott självförtroende är grundläggande för att våga delta språkligt i olika situationer och sammanhang. Det kan vara allt från samtal om musik på målspråket till att delta i ett

internationellt arbetsliv. Med tilltro till sin förmåga att kommunicera på andra språk kan eleverna möta nya människor, lära känna nya platser och lämna invanda språkliga miljöer. Trygghet och språklig säkerhet gör att man kan vara den man är på fler än ett språk.

Eleverna ska i sin språkundervisning få möjlighet att utveckla sin *flerspråkighet*, det vill säga en kommunikativ kompetens där alla språkkunskaper och språkerfarenheter ingår, och där språken är förbundna med och påverkar varandra. I olika situationer använder eleven på ett flexibelt sätt delar av denna kompetens för att effektivt kommunicera med en samtalspartner. Elevernas *flerspråkighet* är en tillgång såväl för den enskilda eleven som för undervisningen i stort. Eleverna ska få tillfälle att reflektera över vilka språkkunskaper de redan har och pröva hur de kan användas när de lär sig nya språk. Undervisningen ska stödja eleverna i att bygga broar mellan språken.

Genom interkulturella erfarenheter och möten utvecklas individens sociokulturella kunskaper, det vill säga kunskaper om vad som är accepterade koder och värderingar i andra kulturer. Detta kan på sikt leda till förståelse för olika kulturer och interkulturell medvetenhet. Språkkunskaper kan på så vis bli viktiga för elevernas perspektiv på värdegrundsfrågor.

Allsidig kommunikativ förmåga

Undervisningen i ämnet moderna språk ska ge eleverna möjlighet att utveckla en *allsidig kommunikativ förmåga*. I en sådan förmåga ingår såväl sociala som interkulturella och språkliga aspekter.

De sociala och interkulturella aspekterna innebär att man kan anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I denna ingår att känna till och så långt som möjligt använda de kulturella koder och det språkbruk som behövs för att kunna kommunicera i både formella och informella situationer. Det kan handla om ordval, språkmarkörer för artighet, hur man inleder ett mejl, hur man uppträder i olika sammanhang eller tackar och säger nej.

Den kommunikativa förmågan innefattar även en ökande grad av *språklig säkerhet*. Det innebär att man i möjligaste mån behärskar språkets form, det vill säga vokabulär, fraseologi, uttal, prosodi, stavning och grammatik. Syftet med detta är att utveckla komplexiteten och precisionen i elevens språk. Med kunskaper om språkets form kan eleverna utveckla förmågan att uttrycka sig och kommunicera i allt mer avancerade och krävande sammanhang.

Strategier för att underlätta kommunikation

Ibland uppstår situationer där man försöker förmedla ett budskap, men upplever att man inte lyckas nå fram till den som lyssnar. I andra situationer kan det vara svårt att som mottagare förstå ett budskap. Det kan handla om ordval, problem med uttal och prosodi, formuleringsförmåga eller förmåga att anpassa sig till

situation och mottagare. Då behöver man kunna kompensera detta genom till exempel omformuleringar, synonymer, frågor och kroppsspråk. Ett syfte med undervisningen i ämnet moderna språk är därför att eleverna ska utveckla och *kunna använda olika strategier*, tillvägagångssätt, så att de övervinner dessa hinder i kommunikationen. Vår digitaliserade värld ger rika möjligheter att kommunicera oberoende av tid och rum och erbjuder olika möjligheter att använda digitala verktyg.

Egna erfarenheter

När man börjar studera språk och språkområden väcker det ofta frågor om de egna livsvillkoren och det egna samhället jämfört med målspråkets. Syftet att *sätta innehållet i relation till egna erfarenheter, livsvillkor och intressen* handlar om att eleverna ska få reflektera över skillnader och likheter mellan egna erfarenheter och förhållanden i och på områden där målspråket används. När undervisningen knyts till elevernas förkunskaper, erfarenheter och behov skapas meningsfulla och funktionella sammanhang. Man brukar tala om elevens förförståelse.

Kulturella och sociala förhållanden

Ett centralt syfte med undervisningen i ämnet moderna språk är att eleverna ska få kunskaper om och *förståelse av olika livsvillkor samt kulturella och sociala förhållanden i områden och i sammanhang där språket används*. Sådana kunskaper är en förutsättning för att eleverna ska förstå nyanser, referenser och även underförstådda betydelser i språket, till exempel i möten med människor eller i litteratur och i film.

Genom att eleverna får veta mer om livsvillkor, samhällsfrågor och kulturella företeelser i olika delar av världen där målspråket används, får de möjlighet att reflektera över likheter och skillnader i språkområdena, utan att för den skull direkt värdera dem. På det sättet finns det en central koppling mellan värdegrundsfrågor och undervisningen i ämnet moderna språk.

Att kursplanen använder uttrycket *kulturella och sociala förhållanden i områden och i sammanhang där språket används* i stället för länder, kan ses mot bakgrund av språkens ökande närvaro i allt fler sammanhang, även digitala. Språkområden sammanfaller inte heller alltid med nationsgränser. Språk ska ses i ett socialt perspektiv – det är tillsammans med andra människor det används och lärs.

Söka, värdera och välja källor

Många elever har med sig kunskaper i språk från världen utanför skolan: från familjen, övrig omvärld, erfarenheter och intressen. Mängden information som finns tillgänglig via olika medier är enorm, och möjligheterna att hitta det som är intresseväckande och samtidigt språkligt och kognitivt utmanande är mycket

goda. Om eleverna ska kunna tillägna sig ett språk effektivt, är det viktigt att de får möta språket i sammanhang som är begripliga och intresseväckande för dem. Det är samtidigt viktigt att språket ligger på en nivå som innebär vissa språkliga utmaningar.

Ett syfte med undervisningen i ämnet moderna språk – kinesiska är därför att eleverna får möjlighet att *söka, värdera, välja och tillägna sig innehållet i talat språk och texter från olika källor*. Tanken med detta är att eleverna ska få lära sig att hitta egna vägar till information som intresserar dem och vänja sig vid att ta vara på det språk som finns tillgängligt i omvärlden.

Hjälpmedel för lärande

För att stödja och utveckla elevernas lärande är det centralt att undervisningen ger dem förutsättningar att *använda olika hjälpmedel för lärande, förståelse, skapande och kommunikation*. Genom att eleverna tränar på att använda olika medier och digitala verktyg i språkundervisningen får de tillgång till ett inflöde av levande och dynamiskt språk att bearbeta och tillägna sig. De får då också en kanal för att uttrycka sig på ett kreativt sätt. På så sätt kan elevernas språk utvecklas i ett autentiskt och omedelbart sammanhang.

Intresse för språk och kulturer samt nyttan med språkkunskaper

Litteratur och kunskaper om historia och levnadsvillkor i olika samhällen och områden kan ge eleverna nycklar till att förstå språket. En viktig uppgift för undervisningen i ämnet moderna språk blir därför att *stimulera elevernas intresse för språk och kulturer*. Kunskaper om omvärlden och kultur i vid bemärkelse inom områden där språket används bidrar tillsammans med kunskaperna i kinesiska till att ge eleverna nya perspektiv.

Ett syfte med undervisningen i ämnet moderna språk är också att skapa insikt om *nyttan av språkkunskaper*. Vi lever i en globaliserad och digitaliserad värld, olika språk omger oss i vardagen och används inom i stort sett alla områden: privat, i samhället, i olika medier, i arbetslivet och i studiemiljöer nationellt och internationellt. Flera internationella rapporter pekar på behovet av bättre språkkunskaper. Det är därför angeläget för skolan att skapa motivation för elever i svensk skola att studera språk.

Kursplanens långsiktiga mål

Kursplanens syftestext avslutas med ett antal långsiktiga mål. Dessa är avgränsade till de delar av syftet som ligger till grund för betygskriterierna. De långsiktiga målen innehåller inte sådant som elevernas socioemotionella utveckling, värderingar, beteenden eller intresse för ämnet. Dessa områden är viktiga när lärarna planerar, genomför och utvärderar sin egen undervisning, men ska inte vara underlag för bedömning och betygssättning.

De långsiktiga målen i ämnet moderna språk är:

- *förståelse av målspråket i tal och skrift,*
- *förmåga att formulera sig och kommunicera på målspråket i tal och skrift,*
- *förmåga att anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang, och*
- *förståelse av kulturella och sociala förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används.*

Kommentarer till kursplanens centrala innehåll

Det centrala innehållet i kursplanen anger vilket obligatoriskt innehåll som ska behandlas i undervisningen. Det är uppdelat i kunskapsområden som i sin tur består av ett antal innehållspunkter. Dessa ska uppfattas som byggstenar som kan kombineras på olika sätt och väga olika tungt i undervisningen. I planeringen kan de enskilda punkterna i det centrala innehållet kräva olika mycket utrymme i undervisningen, beroende på vad de omfattar och på elevgruppens behov och förutsättningar. Kunskapsområdena bör alltså inte ses som separata arbetsområden för undervisningen, utan de kan kombineras på de sätt som läraren bedömer som mest lämpligt för att uppnå syftet med undervisningen för elevgruppen.

Exempel i innehållet

Under rubriken ”Centralt innehåll” förekommer vissa exempel. De förtydligar innehållet, men kan bytas ut mot andra likvärdiga alternativ.

Progression

Den övergripande progressionen i det centrala innehållet motsvarar utvecklingen av den språkliga förmågan hos eleverna. Kursplanen rör sig från korta, enkla samtal samt dialoger och berättelser om sådant som är välbekant för eleverna, mot längre, sammanhängande tal och texter om ämnen som är elevnära men samtidigt aktuella.

Samhällsföreteelser i olika sammanhang och områden där språket används, studeras genom hela grundskolan, och följer samma typ av progression: konkret och näraliggande i de tidigare årskurserna och mer komplexa företeelser i de senare årskurserna.

Elevers val och språkval

I många stycken är det centrala innehållet likartat eller identiskt för ämnet moderna språk inom ramen för elevers val, och inom ramen för språkval, trots att språkvalet är den större kursen. Kursplanen har dessa likartade skrivningar eftersom mycket innehåll, till exempel olika texttyper eller strategier, inte har någon angiven svårighetsgrad. Däremot beskriver betygskriterierna med vilken kvalitet eleverna tillämpar det centrala innehållet.

Innehållet i ämnet moderna språk – kinesiska

Det centrala innehållet i kursplanen för ämnet moderna språk – kinesiska är indelat i kunskapsområden: ”Kommunikationens innehåll”, ”Lyssna – reception” och ”Tala och samtala – produktion och interaktion” samt ”Läsa – reception (förenklade kinesiska tecken)” och ”Skriva – produktion och interaktion (förenklade kinesiska tecken)”. Dessa områden ringar tillsammans in centrala delar för undervisningen. Kunskapsområdena bör inte ses som separata arbetsområden för undervisningen utan kan kombineras på de sätt som läraren bedömer som mest lämpliga för att uppnå syftet med undervisningen. Denna indelning i kunskapsområden har sin grund i den tidigare nämnda gemensamma europeiska referensramen för språk, GERS.

Det finns en tydlig tanke bakom ordningsföljden mellan delarna i ämnets centrala innehåll: ”Kommunikationens innehåll” anger vad eleverna läser om, lyssnar till, skriver om samt talar och samtalar om, det vill säga det som står under rubrikerna ”Lyssna – reception” och ”Tala och samtala – produktion och interaktion” samt ”Läsa – reception (förenklade kinesiska tecken)” och ”Skriva – produktion och interaktion (förenklade kinesiska tecken)”. När undervisningen planeras och när teman, arbetsuppgifter och utvärderingsformer väljs kan oftast olika förmågor integreras, såväl reception som produktion och interaktion. Det innebär att undervisningen kan behandla flera olika punkter under olika rubriker i det centrala innehållet inom ett tema eller ämnesområde. Eleverna kan exempelvis inom samma ämnesområde, eller en kombination av ämnesområden i ”Kommunikationens innehåll”, lyssna, läsa, interagera samt presentera muntliga och skriftliga framställningar.

I det centrala innehållet för elevens val och språkval i ämnet moderna språk i övrigt finns både talat och skrivet språk integrerat under de områdesrubriker som behandlar reception, produktion och interaktion. För kinesiskan är samma områdesrubriker indelade i skriftligt och muntligt. Skälet till uppdelningen är att eleverna i regel utvecklar den muntliga förmågan snabbare än den skriftliga när det gäller kinesiska (se tabellen på sidan 6).

Pinyin

Genom det centrala innehållet för kinesiska blir det tydligt att eleverna ska ges möjligheter att utveckla sina språkkunskaper i ett kommunikativt syfte. Kursplanen lämnar stort utrymme för den muntliga språkfärdigheten och eleverna utvecklar i regel ett större muntligt ordförråd än skriftligt. Transkriptionssystemet *hanyu pinyin* (hädanefter används endast benämningen *pinyin*) används genomgående som stöd för muntlig reception, produktion och interaktion samt för skriftlig produktion och interaktion. Med stöd av pinyin får eleverna möjlighet att kommunicera muntligt och skriftligt samt utveckla muntliga och skriftliga färdigheter.

När eleverna får transkribera talad kinesiska till pinyin utvecklar det deras förmåga att uppfatta fonem och förstå talad kinesiska. Pinyin fungerar också som

ett stöd när eleven ska tala och skriva på kinesiska. Här kan också ordböcker, såväl i bokform som digitala, vara till hjälp. Pinyin kan också användas som ett stöd för läsning av texter skrivna med förenklade tecken.

Pinyin blir alltså som en bro mellan det talade och skrivna språket och mellan passivt och aktivt teckenförråd. Med hjälp av pinyin kan eleverna producera digital skrift och interagera skriftligt med andra, genom till exempel mejl, chatt eller sms. Det betyder också att eleverna med hjälp av pinyin kan skriva mer avancerade texter än om de skriver med förenklade tecken direkt. Det är dock viktigt att poängtera att skriftlig reception samt skriftlig produktion och interaktion avser texter skrivna med förenklade tecken.

Förenklade tecken

Den kinesiska skriften är inte alfabetisk som det latinska alfabetet och exempelvis grekisk eller kyrillisk skrift. De första kurserna i kinesiska är därför utformade så att det centrala innehållet, när det gäller den skriftliga receptionen och produktionen, även behandlar den kinesiska skriftens uppbyggnad och principerna för streckordning. Alla tecken är uppbyggda av ett begränsat antal grundstreck och ett tecken är ofta uppbyggt av flera olika delar. Det finns olika sätt att analysera tecknen och de däri ingående delarna, till exempel genom att urskilja det som kallas för radikaler. Kursplanen anger inte hur undervisningen ska gå till men betonar att den ska innehålla analys av tecken, då detta kan ge en ökad förståelse för skriftens uppbyggnad. Denna kunskap behövs också för att eleverna ska kunna slå upp kinesiska tecken i en kinesisk ordbok.

En skillnad görs i kursplanen mellan aktiv och passiv teckenkunskap. Tanken är att eleverna kan utveckla ett större passivt förråd av tecken, det vill säga att de kan läsa och känna igen fler tecken än de kan skriva. Eleverna har stor användning av sitt passiva teckenförråd i skriftlig produktion och kommunikation. De kan till exempel, med hjälp av pinyin, skriva texter med förenklade kinesiska tecken på till exempel dator eller mobiltelefon. På så sätt blir den passiva teckenkunskapen användbar i såväl reception som produktion och interaktion.

I det centrala innehållet anges *vanligt förekommande tecken som är relevanta för kommunikationens innehåll*. Vilka *vanligt förekommande tecken* som är relevanta avgörs av de aktuella ämnesområdena och situationerna inom ramen för ”Kommunikationens innehåll”. Rubriken i det centrala innehållet styr alltså att eleverna möter tecknen i ett funktionellt och meningsfullt sammanhang, bland annat i texter i olika genrer och inom olika domäner (det vill säga handlingsfärer och intresseområden, se nedan under rubriken ”Ämnesområden”). I kursplanen är antalet tecken av dessa anledningar inte preciserat.

I det centrala innehållet betonas hur *tecken som är relevanta för kommunikationens innehåll skrivs för hand, även streckordning*. Denna formulering återfinns inte endast i grundskolan utan även i samtliga sju kurser i kinesiska i gymnasial utbildning eftersom eleverna i alla steg också förväntas skriva tecken för hand. Att forma tecken för hand kan underlätta inläringen av

tecken, och dessutom främjar det såväl den skriftliga receptionen som den digitala skriftliga produktionen och interaktionen.

En återkommande fråga är vilka tecken elever som lär sig kinesiska i skolan ska lära sig, och hur många tecken de bör behärska aktivt och passivt. Kopplingen mellan rubriken ”Kommunikationens innehåll” och de övriga punkterna i kursplanens centrala innehåll styr lärare och elever i valet av texter och i valet av tecken som eleverna ska lära sig. Kursplanen anger alltså inte någon bestämd lista på tecken.

Texten som följer kommenterar det centrala innehållet med utgångspunkt i de fem kunskapsområdena.

Kommunikationens innehåll

Här anges det innehåll som eleverna ska få lyssna till, samtala om, skriva om och läsa om. Det kan vara till exempel elevernas intressen samt personer och händelser i den kinesisktalande världen. Inom de områden som förekommer i ”Kommunikationens innehåll” behöver eleven också använda språket i olika situationer. Inom ramen för ”Kommunikationens innehåll” möter eleven språkområdets talade språk och texter med olika innehåll och kan jämföra med och uttrycka egna erfarenheter och intressen. I praktiken kommer kunskapsområdena muntlig respektive skriftlig reception och muntlig respektive skriftlig produktion och interaktion att integreras under ”Kommunikationens innehåll”.

Ämnesområden

Begreppet *ämnesområde* har en vid betydelse och innefattar vad receptionen, produktionen och interaktionen handlar om samt språkets sammanhang och syfte. Generellt är det betydelsefullt att eleverna kan relatera det som behandlas i undervisningen till sin egen vardag. Förförståelsen har stor betydelse för hur man tillägnar sig det språkliga inflödet. Det centrala innehållet anger därför att det ska vara *ämnesområden som är välbekanta för eleverna*. Närliggande ämnen och situationer som behandlas är *vardagliga situationer, intressen, personer och platser*. Det ligger nära till hands att ta upp ämnen och situationer som rör till exempel familj, hem, vänner, berömda personer, betydelsefulla platser, studier, fritidsaktiviteter, film och musik. Undervisningen i språkval i högstadiet ska omfatta även *åsikter och känslor*.

Vardagsliv och levnadssätt

Kunskaper om hur människor lever i områden där kinesiskan används har stor betydelse för att eleverna ska kunna delta i samtal och i annan kommunikation och för att väcka intresse för språkområdena. I elevens val handlar det om *vardagsliv och levnadssätt i olika sammanhang och områden där kinesiska används*, medan innehållet i språkval i högstadiet utvidgas till att omfatta även *sociala relationer*. Områden innebär här såväl elevnära innehåll som geografiska

områden och kulturer. Sociala relationer syftar på till exempel umgängesformer i familjen, relationen mellan lärare och elev, hur besök hos en läkare eller på en restaurang kan gå till. Formuleringen *kinesiskans utbredning i världen* (språkval i högstadiet) avser en översiktlig kunskap om språkets historia och om språksituationen för kinesiska i dag.

Tillsammans med språkkunskaperna kan kunskaper om kultur och traditioner bidra till nya perspektiv för eleverna. Begreppet kultur har en mycket vid betydelse i kurs- och ämnesplanerna. Det gäller alltså inte bara att eleverna behöver kunskaper om kultur i traditionell bemärkelse som litteratur eller konst. Kursplanens användning av kulturbegreppet innefattar också kulturtraditioner, värderingar och centrala begrepp i olika grupper och sociala sammanhang där språket används. Det handlar om att kunna se och förstå mönster, men samtidigt undvika kollektiva stereotyper. För att kunna göra detta kan eleverna behöva stöd för att uppmärksamma och bli medvetna om kommunikationsmönster i sina egna vardagliga sammanhang. I språkval i högstadiet ska eleven därför även beredas möjlighet att sätta sina kunskaper om olika förhållanden i relation till *egna erfarenheter och kunskaper*.

Även om man i undervisningen behöver använda svenska eller elevens modersmål för att till exempel diskutera *vardagsliv och levnadssätt* i Kina eller i övrigt behandla innehållet under ”Kommunikationens innehåll”, kan kinesiska också användas. Eleven kan till exempel i samband med att innehållet behandlas, lära sig hur man tilltalar personal i affärer eller hur ett enklare samtal mellan besökare och anställda på ett museum skulle kunna inledas och avslutas. Det är de kunskaper eleven kan uttrycka på kinesiska som bedöms vid betygssättningen.

Lyssna – reception

Området och punkterna under ”Lyssna - reception” handlar om att utveckla förmågan att förstå talad kinesiska.

Talat språk

I elevens val och språkval lyfts *tydligt talat språk som är instruerande, beskrivande och kontaktskapande, från olika medier* fram som centralt innehåll. Att materialet som används i undervisningen hämtas från olika medier, såväl digitala som andra, är viktigt för variationens skull. Det kan vara till exempel uttalshjälp, instruerande filmklipp eller textade filmsekvenser. Målspråk som är tydligt talat kan till exempel även framföras av personer som inte har målspråket som förstaspråk. *Kontaktskapande* språk lyfts fram i alla årskurser.

Kontaktskapande kan exempelvis vara samtal eller informationsutbyten som sker mellan människor, direkt eller via digitala medier. Att utveckla förmågan att förstå och tolka *information* är en del av det centrala innehållet från de första stegen. Det kan till exempel i elevens val och språkval handla om att uppfatta klockslag, priser eller annan kortfattad information.

När eleverna lyssnar på olika former av *dialoger och samtal* finns en inbyggd progression som består i att det som eleverna lyssnar till blir allt mer varierat och krävande att tillgodogöra sig eller förstå. Dialoger och samtal utgår nämligen från de ämnesområden och situationer som kommunikationens innehåll ramar in.

Språkets form och struktur

I allsidig kommunikativ förmåga, som är ett syfte med undervisningen i ämnet moderna språk – kinesiska, ingår även kunskaper om språkets form och struktur. Eleverna tillgodogör sig vanligtvis studier av språkliga strukturer bättre när de upplever att strukturen fyller ett omedelbart behov och har ett tydligt syfte i kommunikationen. Detta är innebörden i en funktionell och kommunikativ språksyn. Därför anger kursplanen att eleverna, både i elevens val och i språkval, ska studera *språkliga företeelser i det språk eleverna möter*. Detta språk kan vara talat språk som eleverna själva väljer, till exempel dialoger, samtal eller sånger. Språkliga element som exempelvis vissa grammatiska strukturer ska därför tas in i undervisningen först när de har ett funktionellt syfte för att förtydliga och berika kommunikationen.

Fokus till en början när det gäller språkets form eller språkliga företeelser, ligger på *uttal och intonation* samt *grundläggande satsstrukturer*. I språkvalet vidgas detta i högstadiet till att även omfatta *grammatiska strukturer*.

Talat språk från olika medier

Eleverna ska *möta tydligt talat språk [...] från olika medier*. I språkval i högstadiet ska eleverna dessutom lära sig *olika sätt att orientera sig i anvisade muntliga källor av olika slag för att hitta enkel information att använda i egen produktion och interaktion*. På kinesiska finns dessutom särskilda sociala medier och sökmotorer som skiljer sig från de resurser som eleverna i de flesta fall är vana vid. I framför allt de första stegen behöver eleverna vägledning när de arbetar med *tydligt talat språk [...] från olika medier*. Det kan handla om korta och textade filmklipp, sånger och ramsor eller särskilda elektroniska resurser för undervisning i kinesiska.

Tala och samtala – produktion och interaktion

Området och punkterna under ”Tala och samtala – produktion och interaktion” handlar om att utveckla förmågan att tala och samtala på kinesiska.

Presentationer, instruktioner, meddelanden och beskrivningar

Med början i språkvalet i mellanstadiet och i elevens val ska den muntliga produktionen vara enkel, det vill säga innehålla grundläggande ord och satsstrukturer med utgångspunkt i kommunikationens innehåll. Det kan vara korta *presentationer* eller *beskrivningar* av en kamrat eller familjemedlem, att förmedla *meddelanden* om klockslag, om vilken mat som serveras, eller annat av vardaglig eller personlig karaktär. I elevens val tillkommer *instruktioner*, till exempel om var ett föremål finns. I språkval i högstadiet tillkommer att produktionen ska vara

i sammanhängande tal. Det betyder i praktiken att eleverna här kan foga samman några korta fraser till mer sammanhängande tal. Eleven kan också i *samtal för kontakt och kommunikation* använda sig av grundläggande ord och uttryck, till exempel för att hälsa med artighetsfraser eller att fortsätta ett samtal med en eller ett par kontaktskapande frågor.

Strategier

Begreppet strategi förekommer ofta i kursplanen. Strategi är ett samlingsbegrepp för olika metoder eller handlingsätt vid kommunikation och i elevernas lärande. Strategier kan vara medvetna eller delvis omedvetna, de kan vara planerade eller spontana. De kan också vara mer eller mindre effektiva. Att använda olika hjälpmedel som till exempel lexikon och digitala verktyg är en typ av strategi.

Alla människor behöver och använder strategier för att förstå, göra sig förstådda, kommunicera och lära. Inte minst nybörjare i språk behöver under en lång tid kompenserande strategier när språkkunskaperna inte riktigt räcker till. Efter hand som språkfärdigheten ökar minskar behovet av rent kompensatoriska strategier, men man fortsätter att använda kommunikativa strategier.

Eleverna behöver bli medvetna om vilka strategier som står till buds. De behöver också hjälp med att hitta effektiva strategier både för att kommunicera och för att utveckla sina språkkunskaper. Genom undervisningen kan eleverna få stöd i att öka sin medvetenhet om verkningsfulla strategier, så att de kan välja att handla på sätt som är anpassade till situation och syfte och som ger goda resultat.

Strategier vid interaktion innefattar både receptiva och produktiva strategier. I ett samtal kan deltagarna agera på olika sätt för att stärka samarbetet och se till att samtalet utvecklar sig i rätt riktning. Att redan från början skapa en tillåtande och stödjande atmosfär i klassrummet gör att eleverna vågar gissa och att de vågar använda det ännu begränsade språk de har tillgång till.

I elevens val ska undervisningen behandla *strategier för att underlätta samtal, däribland gester och frågor*. Detta handlar till exempel om att ställa frågor eller att be personen att upprepa budskapet för ökad förståelse. Även icke-verbal kommunikation som gester och mimik är verktyg för kommunikation. Det kan till exempel innefatta ogillande eller bekräftande språkljud och tolkning av ansiktsuttryck. Gester kan användas i förstärkande eller frågande syfte. I språkval i högstadiet tillkommer *omformuleringar* som strategi, till exempel att kunna ställa en fråga på olika sätt för att mottagaren ska förstå den.

Läsa – reception

Området och punkterna under ”Läsa – reception” handlar om att utveckla förmågan att förstå kinesiska texter.

Olika slags texter

I elevens val får eleverna möta enkla texter som är *beskrivande och kontaktskapande*. I språkval i högstadiet tillkommer texter som är *instruerande och berättande*. Även här kan *illustrationer* användas som stöd vid läsningen. Det är viktigt att poängtera att texterna ska vara *enkla*.

Enkla meddelanden kan till exempel vara sms, skyltar eller lappar på en anslagstavla. *Skrivna dialoger* kan handla om vardagliga situationer där man hälsar på varandra och berättar vad man heter och varifrån man kommer. Det kan till exempel vara en dialog som utspelar sig på en restaurang eller i en affär.

Texterna kan komma från olika medier: en annons i en tidning, en kort berättelse i en barnbok eller en inledande text på en webbsida.

Stöd vid läsning

Eleverna kan behöva använda sig av stöd när de läser på kinesiska, till exempel illustrationer och transkriptioner till *pinyin* av vissa tecken. Det finns olika *hjälpmedel* som eleverna kan använda som stöd vid läsning. *Syntetiskt tal* kan vara en god hjälp och likaså ordböcker. I *elektroniska ordböcker* kan texten kompletteras med bilder, filmer och ljud. När man arbetar med digital text på kinesiska, väljer och läser texter från internet, eller läser kinesiska böcker på en läsplatta, finns också många olika lexikonfunktioner att arbeta med.

Att söka, värdera och välja information

Precis som med talat språk ska undervisningen i kinesiska också arbeta med texter från olika medier. I språkval i högstadiet handlar det om sökning av mycket enkel, tydlig information i anvisade skriftliga källor. Här handlar det alltså om mycket grundläggande informationssökning i texter som läraren redan valt.

Skriva – produktion och interaktion

Området och punkterna under ”Skriva – produktion och interaktion” handlar om att utveckla förmågan att skriva och kommunicera i skrift på kinesiska.

Eleverna får möjlighet att stegvis utveckla sin förmåga att producera olika typer av texter och att interagera i skrift. Fokus är dock inledningsvis på att lära att sig skriva tecken och förstå hur systemet är uppbyggt. Se avsnittet om förenklade tecken ovan. De texter eleverna ska producera blir till att börja med *enkla* – i språkval i mellanstadiet *till exempel meddelanden*, i elevens val *till exempel presentationer, meddelanden och skrivna dialoger*.

Kommentarer till kursplanens betygskriterier

Betygskriteriernas uppgift är att fungera som måttstock för bedömning av elevens kunskaper. Betygskriterierna behöver läsas och tolkas i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisning som har bedrivits.

Läraren använder betygskriterierna för att bedöma elevens kunskapsutveckling inom ämnet. Det kan vara omdömen inom ramen för den individuella utvecklingsplanen, för att avgöra om eleven behöver ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för undervisningen eller särskilt stöd. Ett annat skäl kan vara att säkerställa att eleverna får tillräckliga utmaningar för att nå så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Att ge ett omdöme innebär att läraren värderar de kunskaper eleven hittills har inhämtat i ämnet, utifrån vad undervisningen har gett eleven förutsättningar att utveckla i förhållande till betygskriterierna. I de årskurser betyg sätts använder läraren betygskriterierna som ett verktyg för att bedöma elevens kunskaper vid betygssättningen.

Betygskriterier

Betygskriterier används för betygssättning i vissa årskurser. Läraren fäster vid betygssättningen mer vikt vid sådana kunskaper som betonas i syftet eller som kan kopplas till många eller omfångsrika punkter i det centrala innehållet. Läraren fäster också mer vikt vid sådant som har fokuserats i undervisningen och där eleverna fått möjlighet att särskilt fördjupa sina kunskaper. Det innehållsliga sammanhanget är viktigt, då de val läraren gör i undervisningen har betydelse för vad som blir möjligt för eleverna att lära sig och därmed vad som blir relevant att bedöma. Detta är skälet till att betygskriterierna måste läsas och tolkas i relation till syftet, det centrala innehållet och den undervisning som har bedrivits.

Betygskriterierna i årskurs 6 och 9 liknar i stor utsträckning varandra. Men när läraren tolkar betygskriterierna i relation till kursplanen och undervisningen blir det dock uppenbart att progressionen bärs av det centrala innehållet som skiljer sig åt mellan olika stadier, och att det konkreta undervisningsinnehållet blir mer komplext i högstadiet.

För att betygskriterierna ska fungera som ett användbart verktyg för en sammantagen bedömning vid betygssättning är de formulerade på ett övergripande sätt. På så vis ger de läraren möjligheter att göra en allsidig bedömning utifrån ett brett och varierat underlag som lämnat utrymme för eleven att visa sina kunskaper på olika sätt. Under terminen görs också avstämningar i förhållande till betygskriterierna för att sammanfatta och dokumentera det kunnande eleverna har visat. Sådana avstämningar är ett sätt för läraren att säkerställa att det finns ett brett och varierat underlag vid tiden för betygssättning.

Lärarens uppgift är att sätta det betyg som sammantaget motsvarar elevens kunskaper genom att hitta den bästa överensstämmelsen mellan betygsunderlaget och betygskriterierna. En sammantagen bedömning handlar om att läraren analyserar både hur elevens kunskaper förhåller sig till betygskriteriernas delar och vilket betyg som helheten indikerar. För att få en bild av den sammantagna nivån på elevens kunskaper är tyngdpunkterna i ämnet vägledande. Läs mer om sammantagen bedömning vid betygssättning i Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om betyg och provning.

Betygskriterierna i ämnet moderna språk – kinesiska

Betygskriterierna är indelade i fem stycken:

- Det första stycket utgår från det första långsiktiga målet och handlar om hörförståelse.
- Det andra stycket utgår från det andra och det tredje långsiktiga målet och handlar om muntlig framställning och muntlig interaktion.
- Det tredje stycket utgår från det första långsiktiga målet och handlar om läsförståelse.
- Det fjärde stycket utgår från det andra och det tredje långsiktiga målet och handlar om skriftlig framställning och skriftlig interaktion.
- Det femte stycket utgår från det fjärde målet och handlar om förståelse av kulturella och sociala förhållanden där språket används.

I vissa stycken av betygskriterierna används flera värdeord i följd, till exempel [*Eleven formulerar sig*] *enkelt, relativt tydligt och till viss del sammanhängande*. Sådana värdeord utgör tillsammans en helhet. I betygskriterierna är värdeorden genomgående fetmarkerade. För enkelhets skull är även ordet *och* fetmarkerat vid uppräknings av värdeord.

Förstå talat språk

Betygskriteriernas första stycke är avsett att rikta lärarens bedömningsfokus mot elevens förståelse av målspråket i tal. Ordet *lyssnar* är avsett att tydliggöra utgångspunkten för bedömning av en del av den receptiva förmågan i moderna språk.

De värdeord som beskriver hur god elevens förståelse är uttrycker både kvantitet och kvalitet. Detta beskrivs med värdeord som *vanliga ord, enkla ord, enkla fraser, huvudsakligt innehåll, tydliga detaljer* eller *väsentliga detaljer*. Vid bedömningen kan läraren vara betjänt av att själv identifiera vad som utgör exempelvis tydliga detaljer och vad som är väsentliga detaljer i det talade språk som eleven har försökt att förstå.

Det första stycket i betygskriterierna för språkval årskurs 9 avslutas med en formulering som handlar om hur verkningsfullt eleven kan integrera material som eleven har hört på målspråket i sin egen produktion och interaktion. I betygskriterierna kallas sådant material även *källor*. Det framgår också att eleven ska hitta enkel information i *anvisade* källor. I moderna språk – kinesiska i årskurs 9 görs bedömningen alltså med utgångspunkt i källor som är aktuella utifrån lärarens planering.

Muntlig kommunikation

Det andra stycket i betygskriterierna beskriver elevens förmåga att formulera sig och kommunicera i tal.

Uppmärksamheten riktas först mot kommunikationens produktiva delar. Dessa kallas i betygskriterierna för *muntliga framställningar*. En framställning kännetecknas av att eleven formulerar sig till en eller flera personer och att det finns eller har funnits möjlighet för eleven att tänka igenom språk och innehåll. Uttrycket *formulerar sig* är avsett att i någon mån förstärka intrycket av just möjligheten att tänka efter. Muntliga framställningar förekommer både som en del av samtal och i form av anföranden.

I stycket anges att framställningarna i årskurs 9 ska vara *av olika slag*. De olika slagen framgår av det centrala innehållet. *Olika slag* kan även handla om hur framställningarna har tillkommit, till exempel i vilken mån eleven haft möjlighet att förbereda sig och om framställningarna producerats vid ett enstaka tillfälle eller om de har genomgått bearbetning.

Därefter riktas uppmärksamheten mot de kvaliteter som är särskilt relevanta vid bedömning av kommunikationens interaktiva delar. Interaktion kännetecknas av att en elev växlar mellan produktion och reception i samspel med en eller flera andra personer. Eleven behöver också vara beredd på att ta emot och bemöta reaktioner på det som hon eller han själv uttryckt. I betygskriterierna används formuleringen *uttrycker sig*, som i någon mån avser att spegla den relativa grad av spontanitet som detta innebär.

I betygskriteriernas andra stycke används kombinationer av flera värdeord. Det beror på att de olika värdeorden beskriver olika kvaliteter av förmågan att använda språket. Dessa kvaliteter är väl etablerade och används av ett stort antal språkinstitutioner och länder i världen. Värdeorden avser i sin tur att synliggöra de olika kvaliteterna.

Nedan följer en översikt av vilka kvaliteter det andra stycket omfattar och vilka värdeord som används.

Muntliga framställningar: språkets omfång och bredd

Värdeorden *mycket enkelt* och *enkelt*, (i gymnasieutbildning moderna språk kinesiska 3–7 även *i någon mån varierat, med viss variation* och *varierat*) avser att rikta uppmärksamheten mot framställningarnas sammantagna omfång och bredd. Med detta avses elevens val av ord och uttryck, grammatiska strukturer

och meningsbyggnad samt framställningarnas innehållsliga djup och bredd. På samma sätt som i betygskriterierna för övrigt, behöver värdeorden tolkas i relation till ämnesplanens syfte, centrala innehåll och till den undervisning som bedrivits.

Muntliga framställningar: språkets precision

Värdeorden *i huvudsak begripligt, begripligt, relativt tydligt*, (i gymnasieutbildning moderna språk kinesiska 3–7 även *tydligt, nyanserat* och *med god precision*) uttrycker hur tydligt och klart eleven kan förmedla något till andra, och står i relation till uppgifternas svårighetsgrad. I bedömningen kan läraren beakta i vilken grad det innehållsliga sammanhanget och elevens val av ord, uttryck och strukturer bidrar till tydlighet. Läraren kan även väga in hur oklarheter och fel påverkar framställningarna och hur uttalet påverkar möjligheten att följa och ta till sig innehållet. Språklig korrekthet nämns dock inte uttryckligen. Detta har att göra med att det centrala i bedömningen är att synliggöra vad eleven kan snarare än vad eleven inte kan. Avsikten är att undvika en bedömning som handlar om hur många fel eleven får göra för ett visst betyg. Samma värdeord finns även i stycket om interaktion, se nedan.

Muntlig framställning: textbindning och struktur

I stycket om framställningar ryms även en bedömning av i vilken grad eleven kan formulera sig sammanhängande. Detta uttrycks med hjälp av värdeorden *med enstaka vanliga ord och fraser, med enstaka ord och fraser, med fraser och meningar, till viss del sammanhängande*, (i gymnasieutbildning moderna språk kinesiska 3–7 även *relativt sammanhängande* och *sammanhängande*). I bedömningen kan läraren därför i språkval i årskurs 9 även beakta hur väl eleven knyter samman satser och meningar på olika sätt.

Muntlig interaktion: språkets precision

Värdeorden för interaktion *i huvudsak begripligt, begripligt, relativt tydligt* (i gymnasieutbildning moderna språk 3–7 även *tydligt*) inom interaktion beskriver i vilken utsträckning eleven, enligt lärarens bedömning, kan göra sig förstådd. I betygskriterierna för betyget C i årskurs 9 elevens val framgår att i interaktion behöver eleven kunna uttrycka sig *enkelt och begripligt med ord, fraser och meningar*, medan det i framställningar handlar om att eleven kan uttrycka sig *enkelt och relativt tydligt med fraser och meningar*. Det innebär att elevens interaktion behöver vara begriplig men framställningar dessutom relativt tydliga. Det innebär också att delar av den begripliga interaktionen kan bestå av enstaka ord. Framställningarna måste däremot alltid vara uppbyggda av mer än enstaka ord. Att på detta sätt ha ett annat värdeord inom interaktion beror på att interaktion kräver ett större mått av improvisation än framställningar och att enstaka ord ibland är en naturlig del i samtal.

Muntlig interaktion: strategier

Det andra stycket avslutas med en formulering som riktar lärarens bedömningsfokus mot i vilken grad interaktionerna underlättas och förbättras av elevens strategier. De värdeord som används är *i någon mån* och *i viss*

utsträckning. För betyget A gäller användning av interaktiva strategier. Exempel på interaktiva strategier finns i det centrala innehållets kunskapsområde ”Produktion och interaktion”.

Förstå skrivna texter

Betygskriteriernas tredje stycke är avsett att rikta lärarens bedömningsfokus mot elevens förståelse av målspråket i skrift. Ordet *läser* är avsett att tydliggöra utgångspunkten för bedömning av en del av den receptiva förmågan i moderna språk och innebär att eleven läser och förstår förenklade kinesiska tecken.

De värdeord som beskriver hur god elevens förståelse är uttrycker både kvantitet och kvalitet. Detta beskrivs med värdeord som *mycket vanliga ord, vanliga ord, vanliga ord och enkla fraser, huvudsakligt innehåll* och *tydliga detaljer* (i gymnasial utbildning moderna språk kinesiska 3–7 även *väsentliga detaljer*). Vid bedömningen kan läraren vara betjänt av att själv identifiera vad som utgör exempelvis tydliga detaljer i de texter som eleven har försökt att förstå.

Det tredje stycket i betygskriterierna för språkval i årskurs 9 avslutas med en formulering som handlar om hur verkningsfullt eleven kan integrera material som eleven läst på målspråket i sin egen produktion och interaktion. I betygskriterierna kallas sådant material även källor. Det framgår också att eleven ska hitta enkel information i *anvisade* källor. I moderna språk kinesiska i årskurs 9 görs bedömningen alltså med utgångspunkt i källor som är aktuella utifrån lärarens planering.

Skriftlig kommunikation

Det fjärde stycket i betygskriterierna beskriver elevens förmåga att formulera sig och kommunicera i skrift med förenklade kinesiska tecken. Kommunikationen ska i första hand bedömas utifrån vad eleven producerar med hjälp av digitala hjälpmedel, men eleven ska också visa vissa färdigheter att skriva tecken för hand.

I det fjärde stycket riktas uppmärksamheten först mot kommunikationens produktiva delar. Dessa kallas i betygskriterierna för skriftliga framställningar. Därefter riktas uppmärksamheten mot de kvaliteter som är särskilt relevanta vid bedömning av kommunikationens interaktiva delar. I detta stycke används kombinationer av flera värdeord. Det beror på att de olika värdeorden beskriver olika kvaliteter av förmågan att använda språket i skrift.

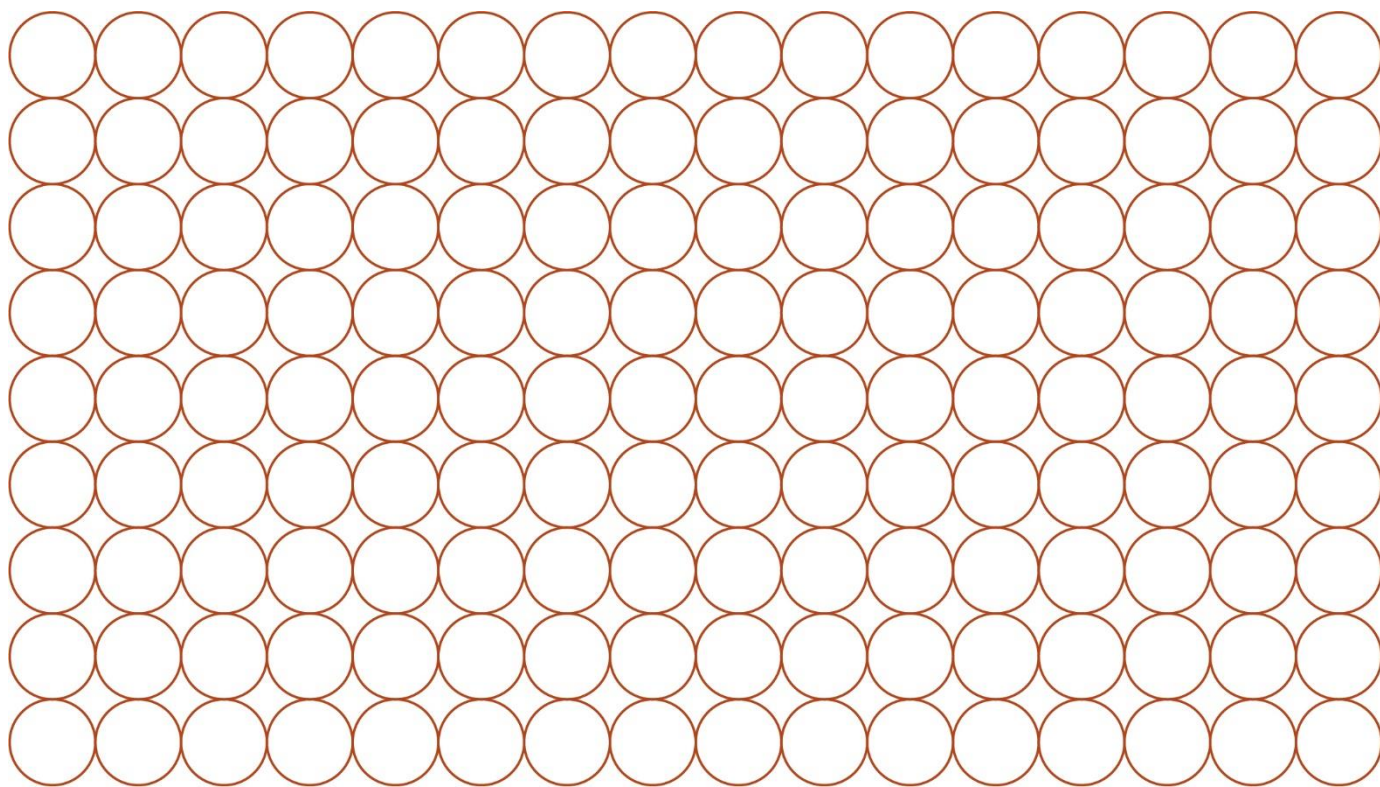
I årskurs 6 handlar det om att bedöma en grundläggande förmåga att forma några vanligt förekommande tecken för hand och att kunna använda digitala hjälpmedel för att producera dem. I årskurs 9 handlar det om att använda tecken för att formulera sig i text. I elevens val i årskurs 9 handlar det om *korta, enkla texter*. Värdeorden *med viss säkerhet* och *med säkerhet* uppmärksammar elevens förmåga att använda sina kunskaper på ett allt mer självständigt sätt.

I språkval årskurs 9 ska eleven i framställningar och i interaktion formulera sig *enkelt*. I fråga om framställningar ryms även en bedömning av i vad mån eleven kan formulera sig *begripligt* eller *relativt tydligt* med *ord, fraser och meningar* eller, för högsta betyget, *till viss del sammanhängande*. I bedömningen beaktar läraren i vilken grad det innehållsliga sammanhanget och elevens val av ord, uttryck och strukturer bidrar till tydlighet och sammanhang. Läraren kan även väga in hur oklarheter och fel påverkar framställningarna. Språklig korrekthet nämns dock inte uttryckligen. Det centrala i bedömningen är att synliggöra vad eleven kan uttrycka snarare än vad eleven inte kan. I skriftlig interaktion gäller liksom för muntlig interaktion att den till viss del kan bestå av enstaka ord och fraser. Interaktion kräver ett större mått av improvisation än framställningar och enstaka ord, och fraser är ibland en naturlig del i en skriftlig interaktion.

Förhållanden i olika sammanhang och områden där språket används

Även *förståelse av kulturella och sociala förhållanden* är en central del av elevens kunskaper i ämnet och ingår därför i betygsriteriernas sista stycke. Ordet *förhållanden* syftar på innehållet i den sista punkten i kunskapsområdet ”Kommunikationens innehåll”.

I moderna språk på grundskolenivå anges att eleven ska *kommentera på målspråket*. Avsikten med att på så sätt begränsa uttrycken för förståelse är att undvika intrycket av att det främst handlar om att redovisa fakta. De värdeord som används är *på ett mycket enkelt sätt* och *på ett enkelt sätt* (i gymnasieutbildningens kurser moderna språk 3–7 även *översiktligt, utvecklat, utförligt, välutvecklat och nyanserat*). Dessa värdeord är valda för att spegla den begränsning för eleven som uttrycket *på målspråket* innebär. Bedömningen kan grundas på muntliga eller skriftliga underlag.

Skolverket

www.skolverket.se